Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Einde 1917 en tot augustus 1918 beschikt men dan over een ander stempel voor de fotocensuur. Het is hetzelfde type als gebruikt in 1916 maar met dit verschil dat de paraaf reeds in het stempel zelf aanwezig is. In de archieven konden we vinden dat vanaf 1917 slechts één persoon nog werd tewerk gesteld op het Groot Hoofdkwartier om de foto's na te kijken.

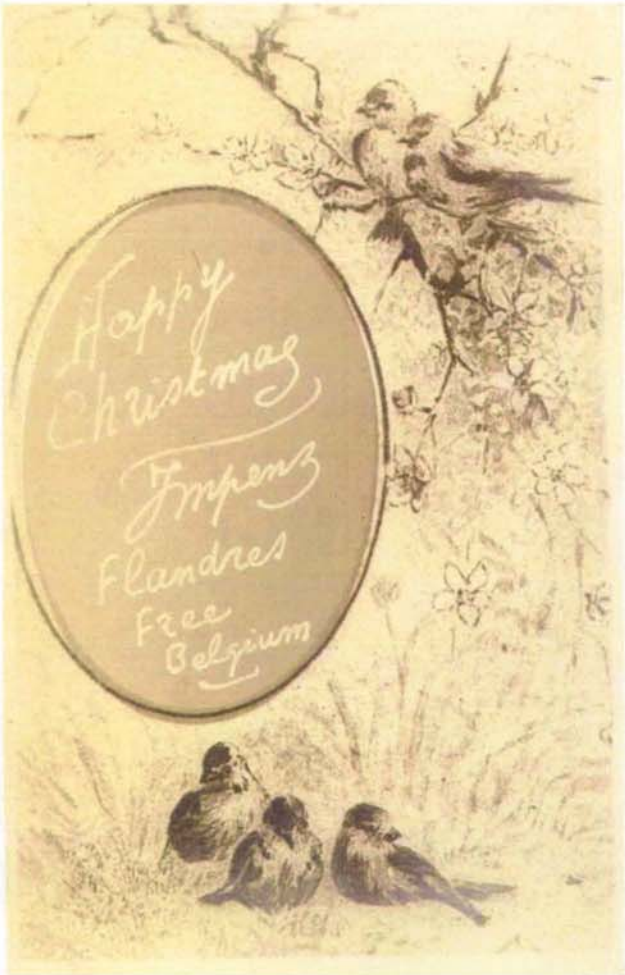

Zelfs nieuwjaarskaarten met enkele getekende vogeltjes ontsnapten niet aan de acties van de fotocensuur. Dit lijkt ons heden ten dage uiteraard overdreven, maar men wou blijkbaar geen enkel risico nemen.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Niet echt fotocensuur maar blijkbaar een brief die bij de censuur van Folkestone is terecht gekomen. De brief naar Amsterdam bevatte een foto die niet door de fotocensuur van het Groot Hoofdkwartier werd geviseerd. Het violette rechthoekige stempel in kader "NON ADMIS PAR / L'AUTORITÉ MILITAIRE" wordt aangevuld met de geschreven aanduiding "Photographie non visée par le G.Q.G. II S^on^".

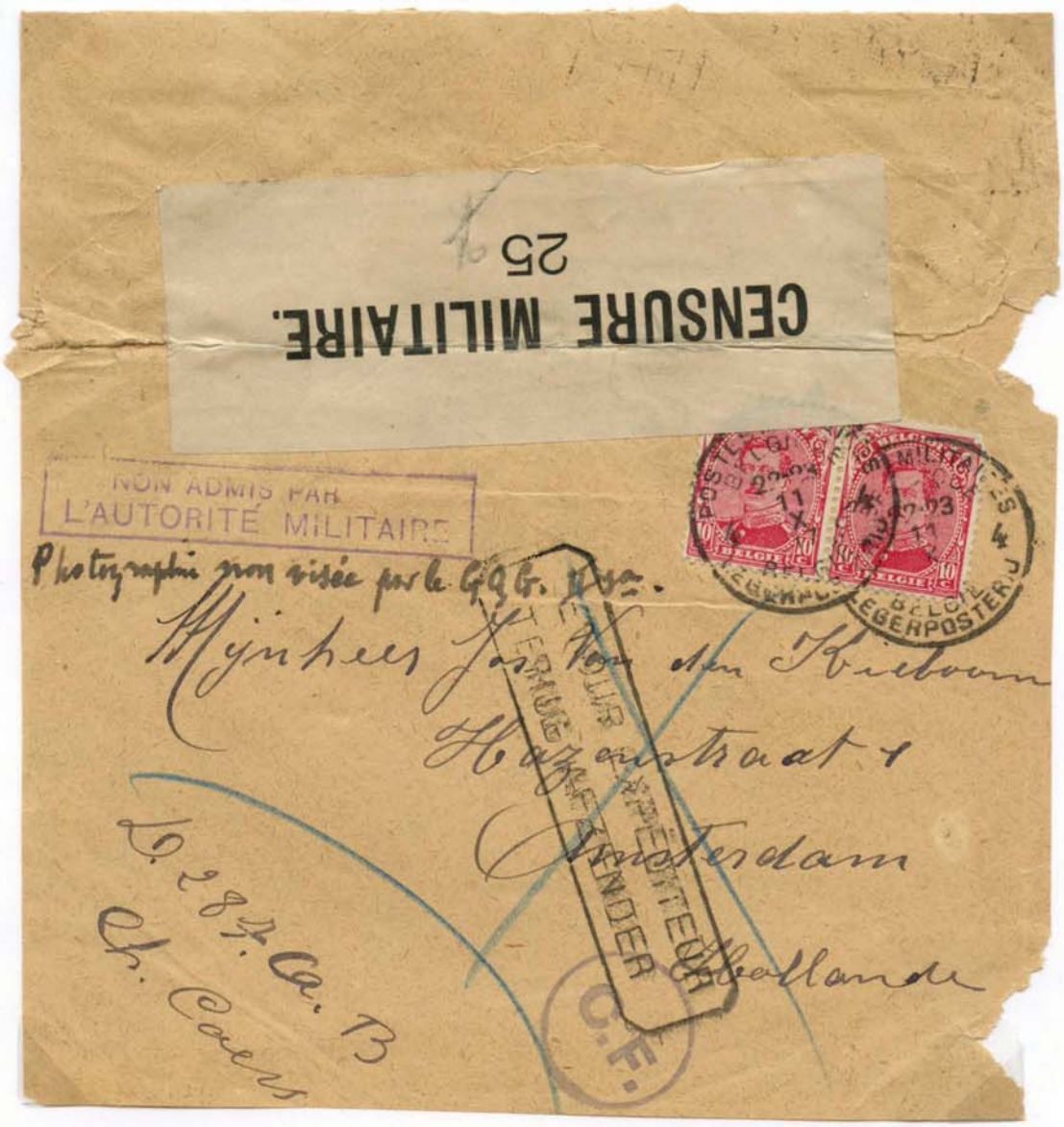

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

We hebben het drielijnig stempel "Censuré au G.Q.G. / en ce qui concerne / les photographies" reeds vroeger gezien. Meestal gaat het dus samen met de sluitstrook met bolletjes op de hoeken. Bijkomend bovenaan links de aanduiding "Photo Bureau 2e Section". Die tekst werd nadien doorstreept in rood potlood. Wordt gevonden in 1917 en 1918.

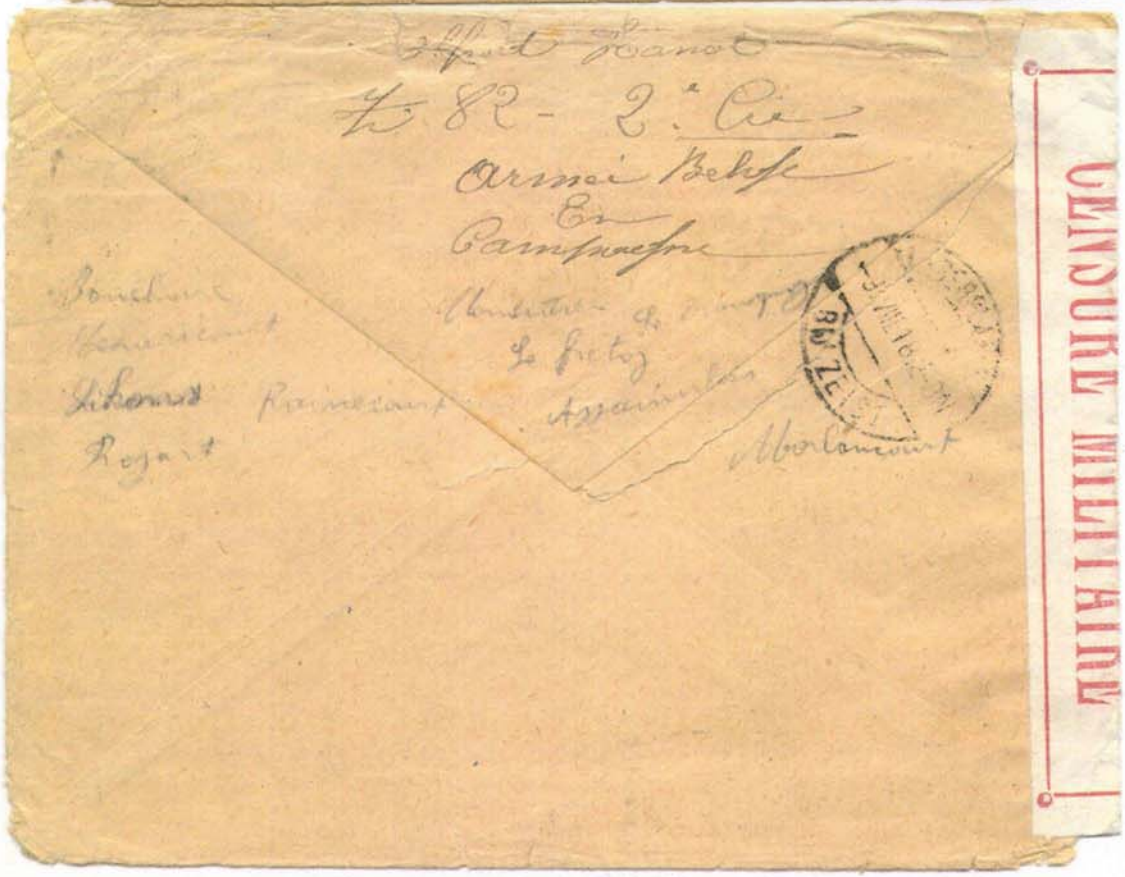

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Ook op kaarten van de Asiles des Soldats Invalides Belges laat de Belgische censuur zijn sporen na. Op de kaarten met foto's van de campagne in Duits Oost Afrika staat onderaan rechts een vierkant kader. In dat kader staat de volgende tekst: Royaume de Belgique / Ministère des Colonies / Visa / pour / Publication.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Ook op kaarten van de Asiles des Soldats Invalides Belges laat de Belgische censuur zijn sporen na. Op de kaarten met foto's van het IJzerfront staat onderaan rechts een vierkant kader. In dat kader staat de volgende tekst: Royaume de Belgique / Ministère de la Guerre / Visa / pour / Publication.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Zelfs op kaarten met zichten uit onbezet België komt nog een andere aanduiding voor, namelijk "Visé Paris n° ...". Men mag niet denken dat dit een actie is van de Belgische censuur. Integendeel het is de fotocensuur van de Fransen.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Fotocensuur

Op foto's genomen door de Service Photographique de l'Armée Belge Komen meestal twee stempels voor aan de achterzijde. Enerzijds is er het ronde stempel met de naam van de dienst en met in het midden het Belgisch wapenschild. Anderzijds is er een stempel met dezelfde tekst als we reeds gezien hebben hiervoor op de fotokaarten van de Asiles: Royaume de Belgique / Ministère de le Guerre / Visa / pour / Publication.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Post van militairen in burgerbrievenbussen

Het was militairen verboden hun briefwisseling in burgerbrievenbussen te steken. Zij moesten gebruik maken van de brievenbussen in de kantonnementen of hun stukken afgeven aan de militaire brievenbestellers. Wanneer ze toch de burgerbrievenbussen gebruikten dan werden de kaarten en brieven gewoon teruggestuurd aan afzender.

Men was vóór juni 1916 langs Franse kant tolerant want bovenstaand stuk, gepost in de Franse burgerbrievenbus van Calais Gare op 5 februari 1916, werd uitgereikt te Mont Saint Aignan na met strafport te zijn belast. Enkel de Franse T voor strafport werd aangebracht samen met het ingekaderde stempeltje "TROUVÉ A LA BOITE".

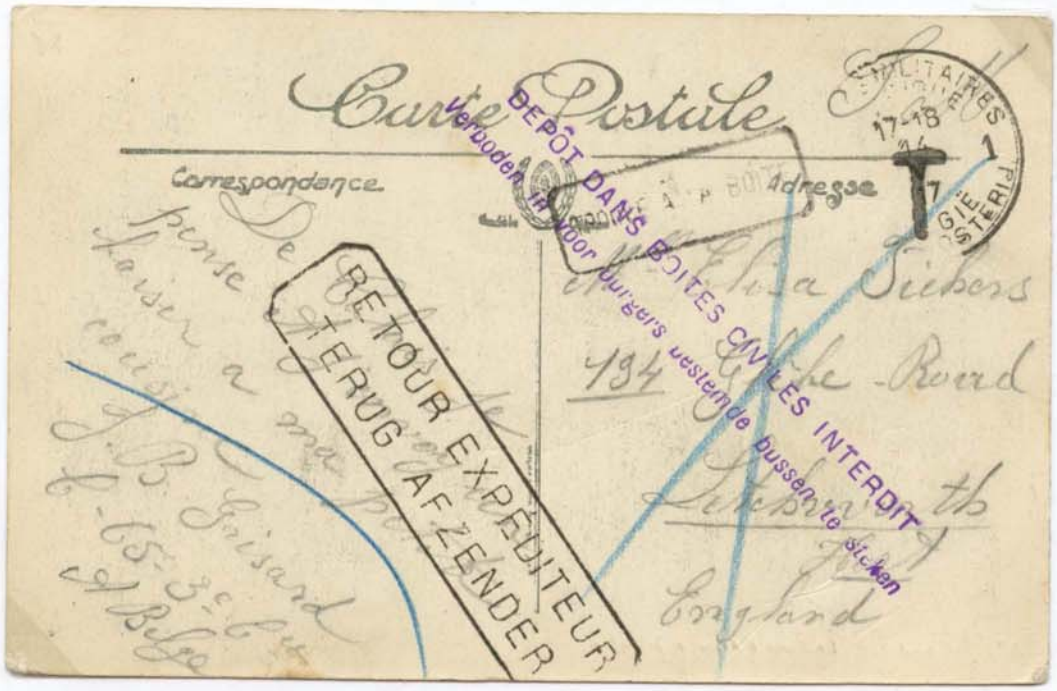

Na de oprichting van de censuurdienst te Calais wordt op het punt van het gebruik van de Franse burgerbrievenbussen goed samengewerkt. Ergens werd deze zichtkaart in een burgerbrievenbus gestoken en volgens het gesloten akkoord aan de Belgische militaire posterijen overgedragen. Het BLP-stempel 1 van 14 mei 1917 samen met het tweelijnig violette stempel zijn hiervan de bewijzen. Met het RETOUR-stempel en het kruis over het adres van de bestemmeling zin we zeker van de terugkeer naar afzender.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Toegelaten talen

Een viertal talen werden officieel toegelaten voor de briefwisseling van de Belgische militairen en de burgers in onbezet België, namelijk Frans, Nederlands, Engels en Duits.

De eerste taal die we behandelen is het Frans.

Zichtkaart naar Bergen op Zoom in Nederland gestuurd met vier censuuraanduidingen: de ronde C.F., de lineaire CENSURE MILITAIRE., de paraaf van de censor als stempel en het nummerstempel 7 allen in violette inkt. De gebruikte taal door de afzender is het Frans.

Zichtkaart verzonden van Cordoba in Spanje naar het Belgische leger waarbij de gebruikte taal het Frans is. De censuur van Calais plaatste twee stempels, namelijk de lineaire CENSURE MILITAIRE en het nummerstempel 104, beiden in groen.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Toegelaten talen

De tweede taal in dit geheel is het Nederlands.

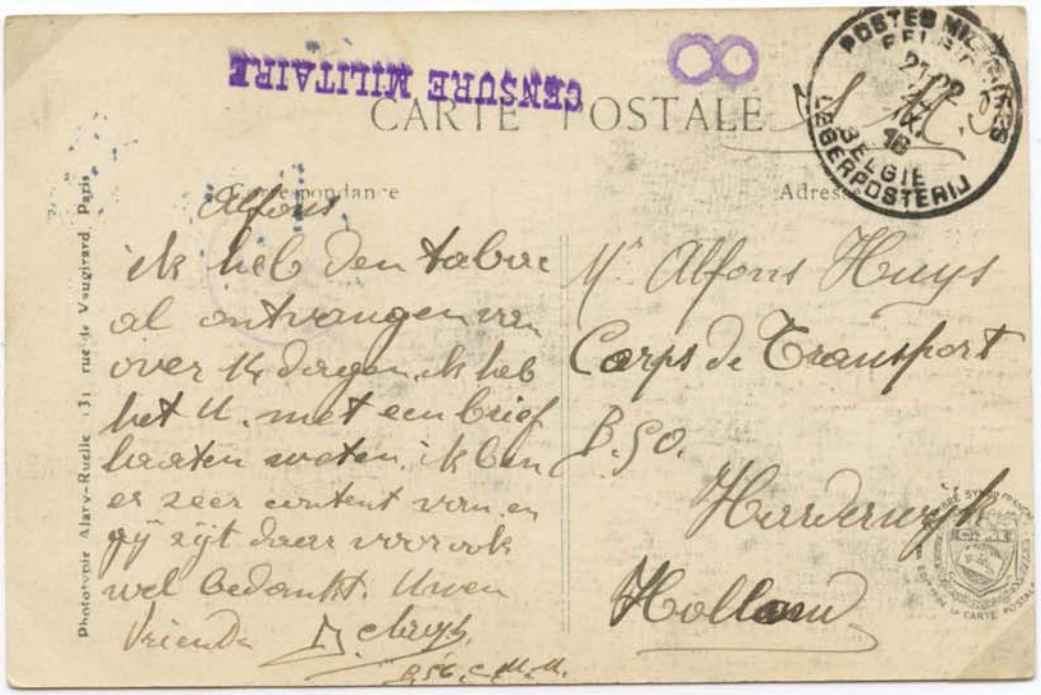

Kaart van het Belgisch leger naar een geïnterneerde Belgische soldaat in Harderwijk in Nederland. De gebruikte taal is het Nederlands en de censuur van Folkestone plaatst twee censuuraanduidingen, namelijk de lineaire CENSURE MILITAIRE en het censornummerstempel 8, beide in violet.

Kaart van het "Hôpital d'Evacuation d'Armée" met BLP-stempel 4 naar Calais. De gebruikte taal is het Nederlands. Van de censuur van Calais zien we over elkaar drie elementen, namelijk de lineaire CENSURE MILITAIRE, het nummerstempel 136 beide in groen en de paraaf van de censor met aniline.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Toegelaten talen

De derde taal is het Engels.

Op deze kaart wordt de Engelse taal gebruikt. Het gaat van het Belgische leger naar Putte in Nederland. De censuur van Folkestone laat zijn sporen na onder vorm van de lineaire CENSURE MILITAIRE en het nummerstempel 14, beide in violet. Het derde stempel in blauwzwart is van Nederlandse signatuur.

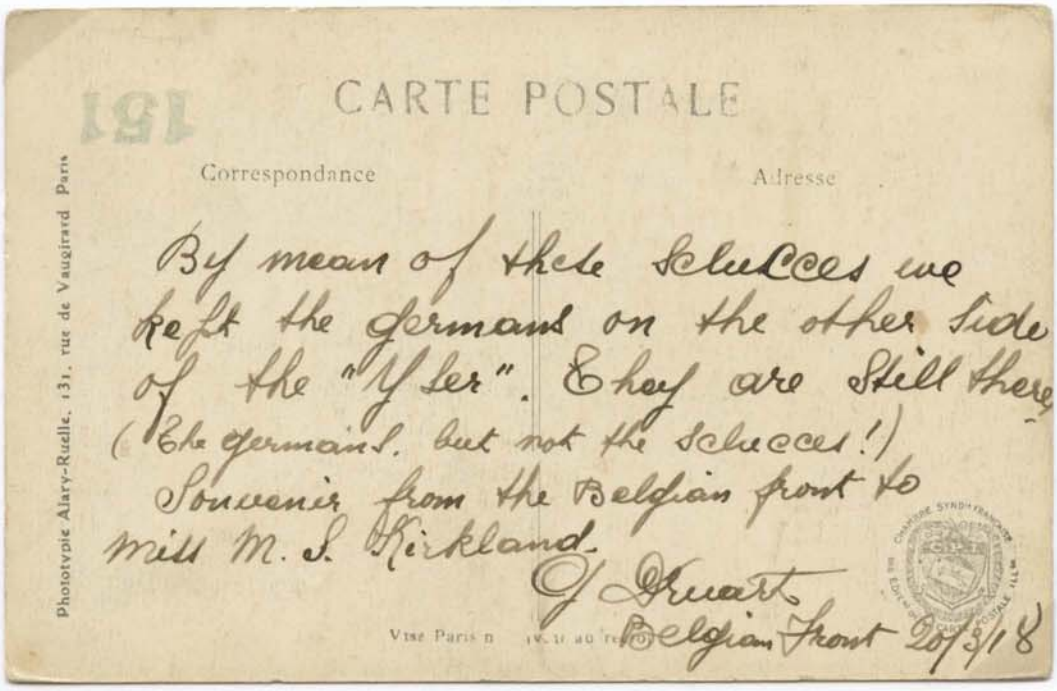

Dit is de inhoud van een briefomslag waarbij de gebruikte taal het Engels is. Op inhouden kan men zelden ander censuur aanduidingen vinden dan het Censornummerstempel, hier 151 in groene inkt. Het censuurkantoor is dat van Calais en de brief zal dus zeker niet Nederland als bestemming gehad hebben.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Toegelaten talen

Een eerste uitzondering is het Esperanto, en deze taal komt niet voor in de officële documenten.

De hier gebruikte taal voor een zending van een militair van het Belgische leger naar Cuba is het Esperanto. Deze kaart werd nagekeken door de censuur van Calais, die met twee aanduidingen het verder zenden heeft gevalideerd, namelijk de lineaire CENSURE MILITAIRE en het nummerstempel 107. De aanduiding van de taal is hier geschreven.

Kaart van Vicenza in Italië naar het Belgische leger Met de aanduing van de taal onder de vorm van een stempeltje. Passage bij de censuur van Calais wordt aangeduid met de twee BLP-stempels 4 en 6. Het verder ter bestemming brengen is blijkbaar geen probleem.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Toegelaten talen

Enkele Belgische militairen hebben de toelating gevraagd om in het Pools of Russisch te kunnen corresponderen omdat hun familie geen enkele van de toegelaten talen machtig was. Voor deze twee talen heeft het Groot Hoofdkwartier de hulp ingeroepen van de Russische militaire attaché.

Blijkbaar werd dit ook toegepast voor burgers want de hier getoonde kaart werd verstuurd vanuit De Panne en gezien de frankering is dit hoogstwaarschijnlijk niet verstuurd door een militair. De bestemmeling bevindt zich te Parijs. Het zwarte ovale stempel is het waarmerk, gebruikt door de Russische attaché bij zijn censuurwerk.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Onbezet België

De burgers in onbezet België konden uiteraard niet corresponderen met de vijandelijke landen. Met de geallieerde landen en met de neutrale landen was dat wel mogelijk. We starten met Nederland als neutraal land. Hierna een aangetekende brief en een kaart als voorbeeld waarbij telkens censuuraanduidingen voorkomen van Folkestone.

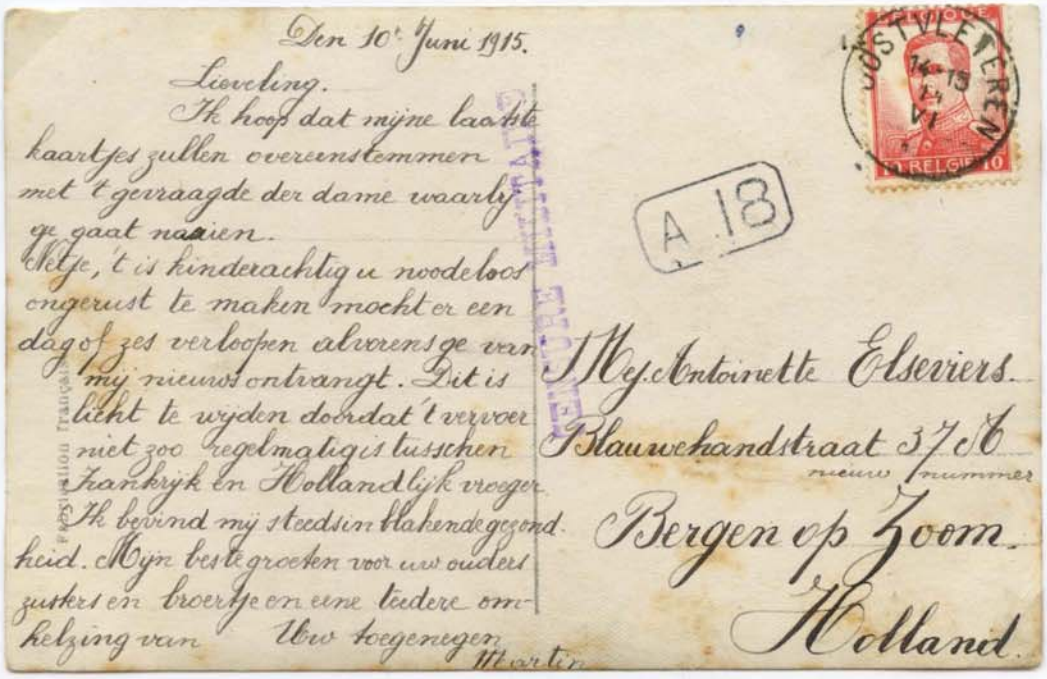

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Onbezet België

Van onbezet België naar Frankrijk zien we twee voorbeelden waarbij de ene brief correct werd gefrankeerd terwijl de onderste kon genieten van het portvrijdom. De afzender was een bekende dame en de bestemmeling een verpleegster in een hospitaal van het Rode Kruis van België (C.R.B.), die tijdens het conflict gemilitariseerd was. Alle sporen van de Belgische censuur zijn afkomstig van Calais.

Belgische censuur maart 1915 tot november 1918

Onbezet België
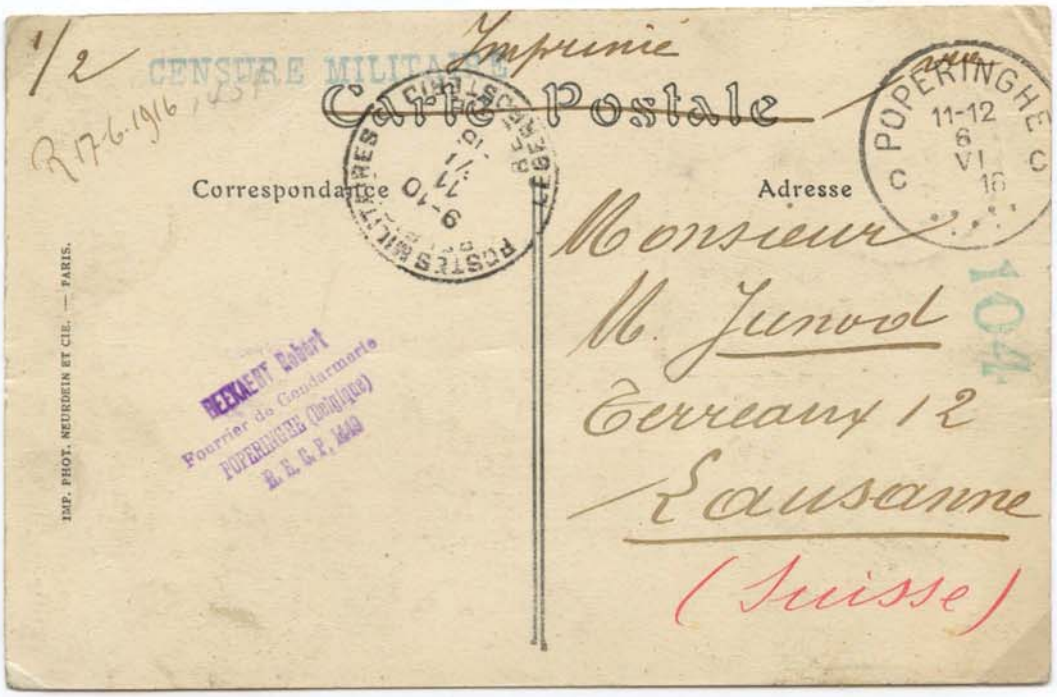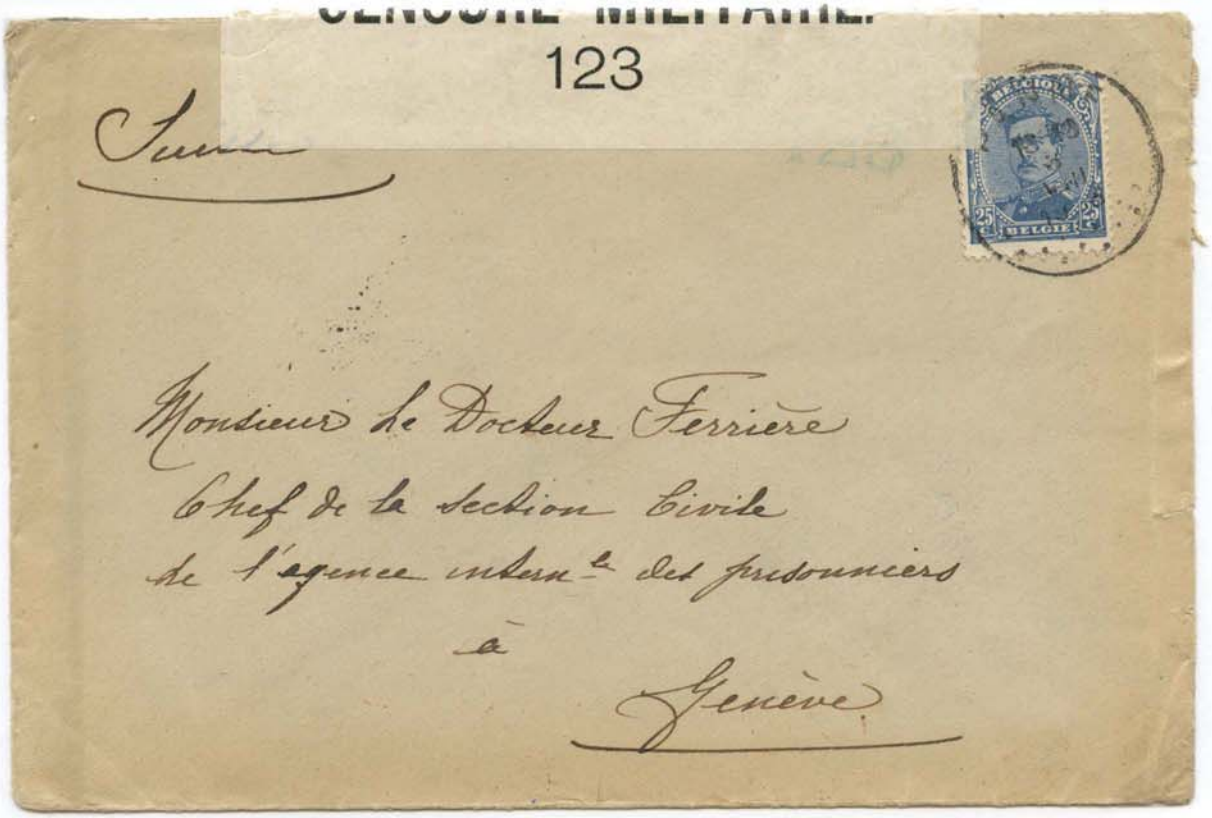
Zwitserland was tijdens de Eerste Wereldoorlog een neutraal land. Er was echter veel briefverkeer omdat dit land werd gebruikt als doorvoerhaven voor briefwisseling met het bezette deel van België. We zien dan ook veel driehoekspost. Op de voorbeelden zien we een aantal censuuraanduidingen , allen afkomstig van de censuurdienst van Calais.